

**Ενδεικτικές απαντήσεις ιστορίας προσανατολισμού**

**ΘΕΜΑ Α1**

-**εθνικές γαίες (σχ. βιβλ., σελ. 23-24):** «Από τα πολλά προβλήματα που κληροδότησε η οθωμανική κατοχή... 5.000.000 στρέμματα».

-**Οργανικός Νόμος(σχ. βιβλ.,σελ. 208):** «Ένα σοβαρό ζήτημα... εγκατάστασής του».

- **Εθνικόν Κομιτάτον (σχ. βιβλ. σελ. 77)** «(Μέσα στην Εθνοσυνέλευση του 1862-1864 συμμετείχαν και άλλοι πολιτικοί σχηματισμοί με μικρότερη απήχηση. Ένα από αυτά ήταν και το) **Εθνικόν Κομιτάτον**, υπό τον Επαμεινώνδα Δεληγιώργη... στην Οθωμανική αυτοκρατορία».

**ΘΕΜΑ Α2**

Λ

Λ

Σ

Σ

Σ

**ΘΕΜΑ Β1 (σχ.. βιβλ. , σελ. 18)**

«Αν λάβουμε υπόψη τις παραγωγικές δυνατότητες της Ελλάδας... κυριολεκτικά ασήμαντες».

**ΘΕΜΑ Β2 (σχ. βιβλ., σελ. 166, 167)**

«Η Μικρασιατική καταστροφή επηρέασε...του νεοελληνικού έθνους» και «Σημαντικότερες ήταν οι επιπτώσεις ...εθνικό κορμό».

## ΘΕΜΑ Γ1

**α) Σχολικό βιβλίο, σελ. 59:** «Κατά την προεπαναστατική περίοδο ... τη στοιχειώδη ασφάλεια»

### Πληροφορίες Κειμένου Α:

- Αναφέρεται στις κοινωνικές συνθήκες που επικρατούσαν στην Ελλάδα κατά την περίοδο της Οθωμανικής κυριαρχίας και εξηγεί τη δημιουργία των πελατειακών σχέσεων.
- Η δημιουργία τους οφείλεται στην απουσία μιας ισχυρής κεντρικής εξουσίας, η οποία θα μπορούσε να προστατεύει και να ελέγχει τον πληθυσμό. Εξαιτίας αυτού, οι άνθρωποι αναγκάζονταν να αναζητούν στήριξη και προστασία από ισχυρά τοπικά πρόσωπα.
- Παράλληλα, κάθε άνθρωπος έπρεπε να εξασφαλίσει τη θέση του μέσα στην κοινωνία.
- Ανάλογα με τη δύναμη και την επιρροή που διέθετε, είτε γινόταν οπαδός κάποιου ισχυρού προσώπου είτε συγκέντρωνε γύρω του δικούς του υποστηρικτές.
- Με τον τρόπο αυτό διαμορφώθηκε ένα σύστημα αλληλεξάρτησης μεταξύ ισχυρών και αδυνάτων, το οποίο αποτέλεσε τη βάση των πελατειακών σχέσεων.
- Η μαρτυρία αυτή επιβεβαιώνει ότι οι πελατειακές σχέσεις δεν ήταν απλώς ένα πολιτικό φαινόμενο, αλλά αποτέλεσμα των ιδιαίτερων κοινωνικών και διοικητικών συνθηκών που επικρατούσαν στον ελληνικό χώρο πριν από τη δημιουργία οργανωμένου κράτους.
- Έτσι εξηγείται και η μεγάλη επιρροή των προκρίτων και των τοπικών παραγόντων στις τοπικές κοινωνίες.

**β) Σχολικό βιβλίο, σελ. 59:** «Ο πρώτος φορέας, ήταν η ευρύτερη οικογένεια ... των πλοιοκτητών»

### Πληροφορίες Κειμένου Β΄:

- Η οικογένεια αποτελούσε τον κύριο «φυσικό» θεσμό στον οποίο το άτομο μπορούσε να απευθυνθεί για προστασία.

- Περιλάμβανε πολλαπλές γενιές και συγγενικούς κλάδους, δημιουργώντας ισχυρούς δεσμούς.
- Δημιουργούσε συμμαχίες με άλλες οικογένειες ή άτομα παρόμοιας κοινωνικής θέσης, ενισχύοντας την αλληλεγγύη.
- Ανέπτυσσε σχέσεις εξάρτησης με ισχυρότερους προστάτες (πάτρωνες) και με οικογένειες που ανήκαν στη σφαίρα επιρροής τοπικών παραγόντων.
- Η διατήρηση των οριζόντιων και κάθετων σχέσεων βασιζόταν σε συγκεκριμένους κοινωνικούς θεσμούς, όπως τον γάμο, την υιοθεσία, την αδελφοποιία και κυρίως την κουμπαριά (σε γάμο ή βάφτιση).

#### **ΘΕΜΑ Δ1**

**Σχολικό Βιβλίο, σελ. 246-247** «Η κύρια πλουτοπαραγωγική πηγή...του Ευξείνου Πόντου».

#### **Πληροφορίες Κειμένου Α΄:**

- Εμπορικά λιμάνια στον Πόντο ήταν τα Κοτύωρα, η Οινόη, τα Σούρμενα κ.α.
- Στην Τραπεζούντα το 1869 η αξία των εισαγωγών είχε φτάσει στα 62.787.464 φράγκα με χώρες προελεύσεως την Αγγλία, Περσία, Γαλλία, Ρωσία, Ελβετία και προτελευταία την Ελλάδα με 131.150 φράγκα και των εξαγωγών στα 37.901.438 φράγκα, με προορισμό την Περσία, Κωνσταντινούπολη, Ρωσία, Γαλλία, Καύκασο κ.α.

#### **Πληροφορίες Κειμένου Β΄:**

- Το σπουδαιότερο εμπορικό κέντρο ήταν η Τραπεζούντα που βρισκόταν στο τέλος του χερσαίου δρόμου και στο επίκεντρο της επικοινωνίας της Περσίας και της Κασπίας με όλη τη Μικρά Ασία και τη Δύση.
- Το εμπόριο της Τραπεζούντας αναπτύχθηκε κυρίως μετά το 1883 όταν η Ρωσία απέκλεισε την οδό μέσω του Καυκάσου στο περσικό εμπόριο μέχρι το 1906 οπότε και αποκαταστάθηκε πάλι η επικοινωνία μέσω Ρωσίας.

- Στο διαμετακομιστικό εμπόριο της Τραπεζούντας η ελληνική ναυτιλία έπαιζε σημαντικό ρόλο καθώς ερχόταν τρίτη στις εισαγωγές και εξαγωγές στο λιμάνι της πόλεως.

- Σημαντικοί ήταν οι τραπεζικοί και εμπορικοί οίκοι των Καπαγιαννίδη, αδελφών Φωστηροπούλου και των Θεοφύλακτου και Λεοντίδη.

#### **Πληροφορίες Κειμένου Γ΄:**

- Οι εξαγωγές από το λιμάνι της Αμισού αυξήθηκαν εντυπωσιακά χάρη σε συγκεκριμένα προϊόντα όπως τον καπνό, το σιτάρι, το αλεύρι και τη βρόμη.

- Οι εισαγωγές δε μεταβλήθηκαν σημαντικά καθώς άλλα προϊόντα μειώθηκαν όπως βαμβακερά, μάλλινα είδη και μέταλλα και άλλα αυξήθηκαν όπως ο καφές, τα είδη σπιτιού και η ζάχαρη.

- Το λιμάνι της Κερασούντας παρουσιάζεται αναλογικά ως το πιο αποδοτικό στο εισαγωγικό και εξαγωγικό εμπόριο.